

Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University

anemonDerginin ana sayfası: <http://dergipark.gov.tr/anemon>**Araştırma Makalesi • Research Article****Historical Perception in Samrat Prithviraj A Medieval Indian Film**

Vural Öntürk*

Abstract: Since its inception as a mass communication medium, cinema has been inextricably linked to historical science. Popular culture's acceptance and willingness to utilize this interconnectedness has made history an inseparable part of cinema. Indeed, in the 21st century, it's crucial to remember that technological devices have significantly reduced reading habits, and people often base their judgments on what they see and watch when evaluating historical information. Therefore, the movie/series world has a necessity to maintain objectivity and construct events based on reliable sources when presenting historical narratives. Despite this, it appears that some films and television series, whether domestic or foreign productions, deviate from historical accuracy and have made this a conscious policy. Of course, it's impossible to examine all of these films and series in a single study, and each deserves its own independent research. The film examined in this study is the 2022 Indian production, Samrat Prithviraj. Samrat Prithviraj was the 32nd Raja of the Chauhan dynasty, a long-ruling indigenous dynasty in medieval North India, and is known for leading the state through its most glorious period. However, towards the end of his life, he was defeated and killed in the Battle of Tarain (1192) against the Ghurid Sultan Muizzuddin Muhammad b. Bahauddin Sam. This study examines the film Samrat Prithviraj, which contains a significant amount of distortion, from a historical perspective.

Keywords: Chahamanas, Ghurids, Samrat Prithviraj, Muizzeddin Muhammed, Cinema

Bir Ortaçağ Hint Filmi Samrat Prithviraj'da Tarihsel Algı

Öz: Sinema, kitle iletişim aracı olarak kullanılmaya başladığı zamanlardan itibaren tarih bilimiyle müşterek bir bütünlük içerisinde olmuştur. Popüler kültürün de böylesine bir bütünlükten son derece hoşnut olup istifadeye açık olması, tarihi adeta sinemanın ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Zira 21. yüzyıl dünyasında teknolojik cihazların kitap okuma alışkanlığını büyük oranda düşürdüğü ve insanların tarihi bir bilgiyi değerlendirirken gördüklerinden, izlediklerinden hareketle bir yargıya vardıkları gerçeği unutulmamalıdır. Hal böyleyken sinema/dizi dünyasının bir tarih anlatımı gerçekleştirirken objektiflikten taviz vermemesi ve olayları kaynaklar ışığında kurgulaması zarureti hâsıl olmuştur. Buna rağmen ister yerli ister yabancı yapım olsun bazı sinema ya da dizilerin tarihi hakikatlerden uzak olduğu ve bunu bilinçli bir politika haline getirdikleri anlaşılmaktadır. Elbette bu dizi ya da filmlerin tamamının bir çalışmada irdelenmesi söz konusu değildir ve bunların her birinin bir araştırmanın müstakil konusu olması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada ele alınan sinema filmi 2022 Hint yapımı olan Samrat Prithviraj'dır. Samrat Prithviraj Ortaçağ Kuzey Hindistan'ında uzun bir süre hüküm süren yerli hânedanlardan Çavhanların 32. Raca'sıdır ve devlete en parlak dönemini yaşattığı bilinmektedir. Ancak ömrünün sonuna doğru Gurlu Sultanı Muizzüddin Muhammed b. Bahâeddin Sâm ile girişmiş olduğu Tarain Savaşı'nda (1192) yenilgiye uğratılarak öldürülmüştür. Bu çalışmada büyük oranda tahrifatın yer aldığı Samrat Prithviraj filmi tarihi açıdan incelemeye tâbi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çavhanlar, Gurlular, Samrat Prithviraj, Muizzüddin Muhammed, Sinema

* Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü ORCID: 0000-0002-9590-8243
vuralonturk@yyu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Öntürk V. (2026). Historical perception in Samrat Prithviraj a medieval Indian film. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 1607-1626. <http://doi.org/10.18506/anemon.1856642>

Received/Geliş: 05 Jun/Ocak 2026

Accepted/Kabul: 14 Apr/Nisan 2026

Published/Yayın: 30 Aug/Ağustos 2026

e-ISSN: 2149-4622. © 2026 The Author(s). This article is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial4.0 International License (CC BY-NC 4.0): <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Introduction

The Chauhan Dynasty, which ruled in North India from the 6th to the 12th centuries, is known to hold a very important place in the history of the region. Indeed, during its most glorious period, this dynasty controlled almost all of North India. Nevertheless, like other dynasties of medieval North India such as the Paramara, Pratihara, and Chalukya, the origins of the Chauhans have been lost in legends. Although mythological narratives consider the dynasty to be a member of the Agnikula culture, this abstract reality does not go beyond legendary approaches (Shukla, 1978, p. 162; Kulke & Rothermund, 2003, p. 117; Şencan, 2022, p. 17; Tod, 1920, p. 114; Tripathi, 1942, p. 333; Somani, 1981, p. 1).

Historical records indicate that the first members of the Chauhan dynasty emerged in the foothills of Mount Abu in the northern part of Rajasthan, in western India. The city of Sambar, located in the same region and most likely the first settlement of the Chauhans, was also developed by this dynasty in the 6th century. For this reason, the dynasty is also referred to as the Chauhan Sambar State in various sources. Vasudeva, believed to be blessed by the gods and who ascended the Chauhan throne in 551, holds the distinction of being the first Raja of the dynasty. However, it would take half a century for the Chauhans, who initially appeared relatively unknown with a settlement like Sambar, to gain prominence. It was during the reign of Raja Ajairaj, who ruled between the late 6th and early 7th centuries, that information about this dynasty began to become clearer in history books following the capture of the city of Ajmer. Perhaps the reason why Ajairaj, known by the nickname “*Father*,” enjoyed such love and sympathy among the people of Ajmer is related to the political and military activities that took place during his reign. So much so that even today, fairs are held at certain times of the year in Ajairaj Valley, where he died and which bears his name, in honor of the founding of Ajmer and its founder (Dhondiyal, 1966, p. 32; Smith, 1908, p. 356; Bayur, 1987, p. 256; Bhandari, n.d., p. 103; Sharma, 1959, p. 40; Bilas Sarda, 1941, pp. 137-138). Nevertheless, the city of Sambar managed to maintain its importance for the Chauhans until the 10th century, and Ajmer only became the center in the early 12th century, during the reign of Raja Ajairaj II. Despite the long time that had passed since the founding of the Chauhan Dynasty, there was certainly an important reason for the extremely slow progress of its expansionist policies. This reason was the Pratihara Dynasty, which was founded in the early 9th century and experienced a rapid rise from its inception. Indeed, until the 10th century, the Chauhans remained little more than vassals of these Pratiharas. However, when the Pratiharas began to weaken, the Chauhans' star began to shine, and during the reign of Raja Bisaladeva (1153-1164), cities belonging to the Pratiharas, including Delhi, Nadol, Pali, and Jalor, were incorporated into Chauhan territory. Chauhan dominance now extended from the Himalayas to the Vindhya Mountains (Kulkarni, 1966, p. 204; Prasad, 1927, p. 8-9; Chandra, 2014, p. 63; Somani, 1981, p. 27).

Prithviraj Chauhan, the main subject of our study, ascended the Chauhan throne as Raja of Ajmer after the death of his father, Someswara, in 1177. Born on May 19, 1166, Prithviraj was only 11 years old when he officially became the ruler. Therefore, his mother, Karpuradevi, accompanied him in state affairs. In fact, the Queen had completely taken control of the administration. However, in 1179, Prithviraj consolidated all power in his own hands. He ended the influence of his mother and her uncle, who was also her assistant, in state affairs (Singh, 2019). Thus, he began his political activities from that date. However, it is not possible to discuss Prithviraj solely from a political perspective in Indian mythological narratives. His love life, extraordinary abilities, and legendary warrior skills were among the characteristics that brought him fame.

Prithviraj suffered the unfortunate fate of many young rulers who ascended the throne at a young age, facing power struggles. Taking advantage of his inexperience, one of his relatives, Prince Nagarjuna, fueled by a long-standing feud, rebelled and seized the town of Gudapura. This rebellion, not to be underestimated, saw some of Prithviraj's commanders siding with Nagarjuna. Successfully suppressing this rebellion became crucial for Prithviraj in two ways. Firstly, he would identify and eliminate his high-ranking commanders who had betrayed him; secondly, suppressing such a rebellion early in his reign would boost his confidence. And so it happened. Although Nagarjuna chose to resist the Chauhan army, reinforced with elephants and numerous cavalry and infantry, he witnessed the slaughter of his soldiers one by one in the Gudapura fort where he had taken refuge. Although he later

managed to escape from the fort, his mother and wife could not escape being taken captive. The heads of some of the rebels were brought to Ajmer and hung at the gate of the fort. Thus, Prithviraj averted an internal conflict that had turned into a struggle for the throne (Sharma, 1959, p. 73; Bilas Sarda, 1941, p. 146; Somani, 1981, p. 39; Sharma, 1959, p. 74).

After internal peace was restored in the Chauhan Dynasty, Prithviraj could now move to expand his territories. His first target was the Bhadanaka Kingdom, located north of Ajmer and encompassing the cities of Bhiwani, Mahendragarh, Rewari (in present-day Haryana), and Alwar (in Rajasthan). Indeed, his ancestor Vigraharaj IV had previously launched a campaign against the Bhadanakas, defeating them but failing to completely subdue them. Prithviraj, likely before 1182, completely destroyed the Bhadanaka Kingdom (11th-12th century) (Singh, 1964, p. 165; Sharma, 1959, p. 74). He then launched a campaign against the Chandel Dynasty (831-1315). Although the Chandelians formed an alliance with the Gahadavalas (1089-1197) against the Chauhans, they were ultimately defeated by Prithviraj and had no choice but to surrender their cities to the Chauhans. Thus, the Chandelians were also brought under control, a situation that lasted until 1192. However, after this date, it is seen that the Chandelians regained their former settlements and continued their rule for some time (Singh, 2019; Smith, 1920, p. 188).

During Prithviraj's reign, the Chauhans' greatest enemy was undoubtedly the Gahadavalas. A vast empire centered in Kannauj, the Gahadavalas, like the Chauhans, harbored ambitions of dominating all of North India. On the other hand, the Gahadavala Raja, Jaychand, considered himself equal to, or even superior to, Prithviraj. Indeed, he had provided military support to the latter during the Chauhans' war with the Chandelians. Until now, the two sides had not directly confronted each other. However, Jaychand, who believed Delhi was rightfully his, could not accept Prithviraj's capture of the city. On the other hand, Prithviraj's raid on the *swayamvara* (a type of palace marriage in medieval India) of Jaychand's daughter Sanyogita and his abduction of Sanyogita further fueled the animosity between the two sides (Bilas Sarda, 1941, p. 147; Sharma, 1959, p. 77; Tripathi, 1942, p. 335; Singh, 2019). Now, Jaychand would not hesitate to support any campaign against Prithviraj. At this point, the confrontation between Prithviraj and the Ghurid Sultan Muizzuddin Muhammad b. Bahauddin Sam (1203-1206) during his campaigns in India was exactly the opportunity Jaychand was looking for.

Muizzuddin Muhammad b. Bahauddin Sam was the last ruler of the Ghurid Dynasty during its period of rise. He was appointed to govern Ghazni after its capture during the reign of his elder brother, Gıyasuddin Muhammad (İbnül'l-Esir, 2019, p. 518; Cüzcani, 1342, p. 358; Mirhand, 1338, p. 787; Handmir, 1333, p. 606; Bayur, 1987, p. 255), and also initiated campaigns into India during his brother's reign. For this reason, many sources refer to him as the heir to the Indian conquests of Ghaznavid Sultan Mahmud. His greatest enemy in India was Prithviraj Chauhan. Indeed, Muizzuddin Muhammad managed to control a significant portion of North India by 1191. Meanwhile, he had also eliminated the Lahore branch of the Ghaznavid state. After this stage, his main goal was to capture Delhi and subjugate the Chauhans. However, this successful conquest policy did not seem to have sufficiently impressed Prithviraj, as he made no preparations until the Ghurid armies chose Delhi as their new route. Now, the appearance of Muslim armies on the Chauhan borders alarmed Prithviraj and essentially caused him great panic. Nevertheless, he managed to quickly gather together other Rajas who, like himself, were anti-Muslim. Muizzuddin Muhammad confronted the allied Indian armies led by Prithviraj Chauhan twice. The first of these encounters, referred to in sources as the Battles of Tarain, took place in 1191, and in this battle, the Muslim armies suffered a heavy defeat. Muizzuddin Muhammad, having been defeated, managed to reach Ghazni with a small number of soldiers who had escaped the battle with great difficulty (Cüzcani, 1342, pp. 399-400; Badauni, 1986, p. 69; Esterabadi, 1387, p. 131; Hoca Nizamuddin Ahmed, 1913, p. 39; Haig, 1958).

A careful examination of these military events between the Ghurid dynasty and the allied Indian armies reveals that Prithviraj missed the opportunity to completely annihilate the defeated Muizzuddin Muhammad and his army. Although the First Battle of Tarain ended in an Indian victory, Prithviraj, perhaps intoxicated by his triumph, did not even attempt to pursue his enemy. This situation paved the

way for Muizzuddin Muhammad to develop a new war strategy. The two sides met again at Tarain in 1192, a year later. The Ghurid army consisted of Turks, Tajiks, and Afghans, numbering over 120.000. Moreover, Muizzuddin Muhammad had spent the preceding year planning for victory. Of course, Prithviraj had not been idle either. When the Indians united under his command for the second time, their army had grown to 300,000. Moreover, this large army was commanded by 150 Rajas. Nevertheless, it is known that before the war began, Muizzuddin Muhammad sent envoys to Prithviraj to offer him the opportunity to convert to Islam. However, these offers and suggestions were vehemently rejected by Prithviraj (Esterabadi, 1387, p. 132).

Muizzuddin Muhammad, after delaying the battle for several days to better analyze his enemy, launched an attack with all his forces shortly before sunrise. Before the Indians could understand what was happening, they found themselves surrounded by the Ghurids. The army led by Prithviraj was soon severely defeated, and he himself fled the battlefield. However, upon reaching the banks of the Sarsuti River, he was captured by Ghurid soldiers and killed shortly afterward. After Prithviraj's death, who controlled a large part of northern India, Sarsuti, Hansi, Semane, Kuhram, and Ajmer, which were under his rule, were conquered by the Ghurids. In the subsequent period, Muizzuddin Muhammad's commander, Qutbuddin Aybek, would conquer Delhi on the orders of the sultan, laying the foundations of the Delhi Sultanate (Ibnü'l-Esir, 1987, p. 152; Handmir, 1333, p. 607; Fasih Hafi, 1384, p. 747; Badauni, 1986, p. 70; Cüzcani, 1342, pp. 400-401; Durak, 2000, p. 75). The Second Battle of Tarain marked the beginning of the end for the Chauhan Dynasty. Indeed, although Prithviraj was briefly succeeded by Govindaraja IV (1192) and Hariraja (1193-1194), the Chauhans never again regained their former power. In 1194, the Chauhan dynasty, which had long ruled as one of the most important dynasties in North India, vanished (Chandra, 2014, p. 70).

The above explanation attempts to provide a concise introduction to the Chauhan Dynasty, focusing specifically on Raja Prithviraj. Both the primary sources used and contemporary authors recount the political history of the dynasty in the manner described above. Now, the film in question will be introduced, followed by a discussion of the historical perception that the film attempts to create.

Objective

It is fair to say that historical events and figures have become an indispensable part of the film and television world over the last half-century. History and cinema have become intertwined in both domestic and foreign productions. However, these productions sometimes damage historical accuracy due to their visual appeal and the unquestioning belief in those visuals. This situation stems sometimes from an inability to present accurate information, sometimes from making fictional changes to attract viewers, and sometimes from a deliberate distortion of history. The main aim of this study is to reveal, based on available sources, how historical events are distorted in the film Prithviraj Chauhan.

Method

In the preparation of this study, primary sources providing information on the subject were first collected and translated. The information obtained from these translations was then subjected to a critical analysis. The conclusions reached from the sources were compared with contemporary studies. The historical inaccuracies in the film Samrat Prithviraj are revealed using information from both source materials and contemporary studies, thus concluding the article.

Findings**Samrat Prithviraj movie**

In 1911, the foundations of the Hollywood Film Industry were laid in Hollywood, a town located in the Los Angeles district of California, United States, and the first studio was established there. Hollywood, which has never lost its popularity from its early days to the present, remains the biggest dream of actors and actresses today. Approximately 60 years after Hollywood's founding, another film industry, similar in name but different in content, was established: the Bollywood Film Industry. Its location was Mumbai (formerly Bombay), the capital of Maharashtra state in India. In fact, from the 1950s onwards, Indian films began to experience their golden age. In addition to the development of the acting industry, the music industry also came to the forefront, and with the emergence of singing and dubbing, music composers also became involved in the film industry. Bollywood became right at the center of this success. Although there is no official explanation for the origin of its name, the rumor that it is derived from a combination of the words Bombay and Hollywood remains valid. There is no definitive information on whether Bollywood emerged as a reaction to Hollywood or as an imitation of it. However, it is safe to say that from its inception to the present day, it has successfully represented a fresh perspective in India and has now reached a capacity to produce 1500 films annually.

Samrat Prithviraj, a Bollywood production, is an epic historical action film released in 2022. Directed by Chandraprakash Dwivedi, it stars Akshay Kumar in the lead role, along with a rich cast including Manushi Chhillar, Sanjay Dutt, Sonu Sood, Manav Vij, Ashutosh Rana, and Sakshi Tanwar. Filming for Samrat Prithviraj began in 2019 but was halted due to the Coronavirus pandemic. Production resumed in 2020, and the film was released on June 3, 2022. Samrat Prithviraj is based on Chand Bardai's epic novel Prithviraj Raso. However, it should be noted that this work is quite far from historical accuracy. Furthermore, while the oldest known copy dates back to the 16th century, various additions were made to the original in the 19th century.

The film, reportedly completed with a budget of between \$17 and \$34 million, is said to have failed to achieve the desired success at the box office. Perhaps one reason for this is that the film was banned in Kuwait, Qatar, and Oman even before its release. These countries have not offered any explanation for the ban. However, Indians have expressed their condemnation and outrage on numerous social media platforms. According to them, the main reason for the ban was its portrayal of the ruthless Ghurid Sultan Muizzuddin Muhammad's invasion of India under the banner of Islam. Apparently, Samrat Prithviraj had already created a profound impact, at least among his own people, before its release. The film mirrored the previous portrayal of Ghaznavid Sultan Mahmud's 17 campaigns in India, depicting him solely as a merciless plunderer. Furthermore, it made no mention of the Islamic concept of ghaza and jihad.

It has become commonplace for some films and TV series to add certain elements to the historical events they depict in order to reach a wider audience. However, as will be seen shortly, in the creation of Samrat Prithviraj's screenplay, it is observed that the effort was not so much to reach a wider audience as to shape a perception within the target audience.

Distortion of Historical Facts in Samrat Prithviraj

The film focuses on two states and their leaders. One side, as previously mentioned, is the Chauhan Dynasty, which dominated North India for a long time and was headed by Prithviraj Chauhan. The other side is the Ghurid Dynasty, which ruled Afghanistan and the mountainous regions of Herat between 1157 and 1216. Although Sultan Gıyasüddin Muhammad b. Bahaüddin Sam was at the head of the state during the conflicts, the person who led the Indian campaigns was his brother, Muizzüddin Muhammad b. Bahaüddin Sam, whom the sultan had entrusted with the administration of Ghazni¹.

¹ Ghazni, the capital of the Ghaznavid Empire, was captured by the Oghuz Turks in 559/1163-1164, forcing the Ghaznavids to retreat to Lahore. The city remained under Oghuz rule for approximately ten years. In 569/1173-

The origins of the Ghurid dynasty remain a mystery to this day. Studies on this subject include hypotheses suggesting that the Ghurids may have been of Turkish, Arab, or Persian origin. However, the primary sources identified so far from a scientific perspective do not provide definitive information on this matter. Based on the administrative and military structure adopted by the Ghurids, their way of life, and most importantly, the expansionist policies of the Turks at that time, recent scholarly studies focus on the possibility that the state was of Turkish origin (Öntürk, 2020, pp. 7-11).

Despite the fact that it is not mentioned in any primary source or even research work, the film's very first scene shows the people in an arena in Ghazni chanting "Greetings to the Afghan Emperor!" for Emir Muizzuddin Muhammad. Thus, the tendency to portray the Ghurids as being of Afghan origin solely through a film is noticeable. In addition, Emir Muizzuddin is depicted in the same scene as a merciless ruler who wants to have Prithviraj Chauhan, whom he has captured, torn apart by lions. In essence, the first and last scenes of the film are identical. However, as will be discussed later, there is no account of Prithviraj Chauhan being captured and brought to Ghazni.

According to the film, the main reason for the Tarain Wars between the Ghurids and the Chauhans was the abduction of Chitrarekha, one of the Sultan's favorite concubines, by Mir Husayn, brother of Muizzuddin Muhammad b. Bahauddin Sam, and his subsequent refuge with Prithviraj Chauhan. As previously mentioned, Prithviraj, who stood out in Chauhan history not only for his political and military adventures but also for his love life, this time decides to help an Islamic ruler, even an enemy, out of respect for the love of his brother. Although those in his council try to dissuade him from helping, reminding him of what Sultan Mahmud of Ghazni had done in India 150 years earlier, Prithviraj does not change his mind and goes to Mir Husayn in Indian territory with a hundred horsemen. When examining sources such as *Tabakat-ı Nasiri*, *el-Kamil fi't-Tarih*, *Tarih-i Güzide*, *Tarih-i Firişte*, *Ravzatü's-Safa*, and other Islamic historical sources, it becomes clear that Muizzüddin Muhammed did not have a brother named Mir Hüseyin. Shortly after receiving the governorship of Ghazni from his elder brother, Sultan Gıyasüddin, Muizzüddin Muhammed began his campaigns in India in 571/1175-1176, conducting seven expeditions, each resulting in victory, before encountering Prithviraj. In other words, in the natural course of these campaigns, Muizzüddin Muhammed's next opponent would inevitably be Prithviraj Chauhan².

According to Samrat Prithviraj, before resorting to war, Muizzuddin Muhammad sent one of his most important men, Kutbüddin Aybek, as an envoy to Prithviraj, suggesting that peace could be made in exchange for the surrender of Mir Huseyin. However, Prithviraj vehemently rejected this offer, telling Kutbüddin Aybek that the only way to resolve the conflict was through war. Thus, in 1191, Muizzuddin Muhammad and Prithviraj Chauhan confronted each other in Tarain. In the great battle that ensued, the Sultan's brother, Mir Huseyin, was killed, while Muizzüddin Muhammad was captured by Prithviraj Chauhan himself in a duel. After being held captive in the dungeons of Ajmer for a time, he was released by Prithviraj, even though he wished to be killed. Again, an evaluation of this aspect of the film reveals a significant distortion of the facts. Historical records confirm that the Ghurids suffered a heavy defeat in the First Battle of Tarain. However, there was no question of Muizzüddin Muhammad being taken captive at the end of the battle. Sources unanimously state that he fought to the very end, even though he was wounded on the battlefield (Cüzcani, 1342, pp. 399-400; Badauni, 1986, p. 69; Esterabadi, 1387, p. 131; Hoca Nizamüddin Ahmed, 1913, p. 39; Haig, 1958; Prasad, 1931, pp. 67-68; Nateson, 2000, p. 111; Durak, 2000, pp. 72-73). Meanwhile, it was observed that some Ghurid soldiers, believing their sultan was dead, fled the battlefield, but Muizzüddin Muhammad did not order any investigation until he returned to Ghazni. When the Ghurid soldiers who managed to escape the battle arrived safely in the capital, Sultan Muizzüddin Muhammad, during the time of explanation, identified the soldiers who had

1174, the Ghurids successfully recaptured Ghazni from the Oghuz. Sultan Gıyasüddin entrusted the city's administration to his brother, Muizzüddin. Emir Muizzüddin, in the long-occupied city, initiated reconstruction efforts and, in the process, restored peace and tranquility to the people of Ghazni. After the city was stabilized, he began his expeditions to India with his brother's permission (İbnü'l-Esir, 1987, p. 147; Cüzcani, 1342, p. 358; Badauni, 1986, p. 64, Esterabadi, 1387, p. 129; Öntürk, 2020, p. 120).

² For Muizzeddin Muhammed's campaigns in India, see: (Öntürk, 2020, pp. 119-144).

fled, had feed bags placed around their necks, and had them paraded through the streets of Ghazni (Cüzcani, 1342, p. 400; Esterabadi, 1387, p. 131). When the causes and consequences of the First Battle of Tarain are evaluated from a film perspective, it is observed that an attempt is made to humiliate an Islamic king in front of an Indian Raja. As a result of this approach, which has nothing to do with real history, it becomes clear that an attempt is made to portray Islam and Muslim beliefs differently among the Indian people.

The third part of the film, which could be called the third section, is devoted to the Chauhan-Ghadavala relations. During Prithviraj's reign, the Ghadavala Dynasty was headed by Raja Jayachand (1170-1194). Essentially, the most important issue that brought these two Rajas into conflict was Delhi, and the main goal of both was to control the city. At this time, Delhi was ruled by another indigenous Indian dynasty, the Tomaras, led by Anangapala III. Since Anangapala had no heir, he handed over the keys of Delhi to Prithviraj, and the city came under Chauhan rule without any war. However, this was not accepted by Raja Jayachand. Although he demanded that at least half of Delhi be left to him, Prithviraj's firm refusal caused animosity between the two dynasties. The event that completely severed ties between the Ghadavalas and the Chauhans was Prithviraj's abduction of his daughter Sanyogita, along with forty of his cavalymen, during the Swayamvara organized by Raja Jaichen (Sarda, 1941, p. 147; Sharma, 1959, p. 77). As can be seen, the scenes in this section are entirely focused on internal events in India. The surprising aspect is the great similarity between the narratives and the facts derived from the evaluation of the sources. In other words, it is observed that there is no distortion in the scenes depicting internal events in India. In this respect, it is possible to say that the intended perception is being shaped within the framework of Indo-Muslim relations.

According to Samrat Prithviraj, Raja Jaychen, unable to accept Delhi's takeover by Chauhan, this time sent a wealthy merchant as an envoy to Sultan Muizzuddin Muhammad b. Bahaüddin Sam, adhering to the principle of "the enemy of my enemy is my friend," and encouraged him to attack Prithviraj. Furthermore, he demanded that Prithviraj be handed over alive if captured. In response, Muizzuddin Muhammad sent Kutbüddin Aybek to Prithviraj, requesting that Delhi be surrendered to them and that Prithviraj rule Delhi as the Sultan's vassal. This offer was vehemently rejected by Prithviraj, and the two sides decided to fight once more in Tarain. Historical records do not contain any mention of the Ghurids making any agreement with the Ghadavalids. The Sultan had no intention of conquering Delhi at this stage. In fact, he had already spent the years between 1191 and 1192 preparing for a new war to avenge his defeat in the First Battle of Tarain (Badauni, 1986, p. 70; Cüzcani, 1342, p. 400; Esterabadi, 1387, p. 131). Therefore, in the natural course of history, a war between the two sides was inevitable.

The final part of the film is devoted to the Second Battle of Tarain. According to this, the two sides met once again in Tarain in 1192 and immediately engaged in battle. During the week-long fighting, the Ghurid army suffered twice as many casualties as the Chauhans, with over 16.000 soldiers killed. This created an atmosphere of despair among the Ghurid sultan and leading commanders, and the belief that the war would be lost increased. The film makes no mention of the Muslim army's jihad policy, and in this part, Muizzüddin Muhammad is portrayed solely as a sultan who brought armies to India out of greed for land. After the Ghurid commanders reached a consensus that the war could only be won through deception, the Chauhan army was defeated in a night raid. Despite this, Prithviraj Chauhan, who never gave up fighting heroically, was only forced to surrender under the threat of his captured commanders being burned alive before his eyes. When news of the war's defeat reached Queen Sanyogita, she, without hesitation, along with the women of the palace elite, ended her life by jumping into a sacred fire, in accordance with the Indian tradition of sati (a ritual in India where a widowed woman burns herself in a fire after the death of her husband; see Seymen Çakar, 2015, pp. 73-86). Prithviraj, brought to Ghazni as a captive in chains, was offered a pardon in an arena if he obeyed the sultan, but he refused. Furthermore, in front of the onlookers, he openly declared the sultan a traitor and a deceiver for his cheating in the war. After this, Prithviraj was blinded, thrown into a dungeon, held captive for days, and then, on the sultan's orders, brought back to the arena and forced to fight three

lions in quick succession. Despite being blind, Prithviraj, relying solely on his extraordinary hearing, killed the first lion. Although wounded by spear blows from the cavalry in the arena, he managed to kill two more lions unleashed upon him. When he was carried unconscious to the dungeon where he was held captive, he immediately informed the sultan's men that he was not dead and would be ready to fight again by the end of the next day. The following day, Prithviraj was seen in the arena for the last time. He was given seven arrows and offered the chance to fight seven cavalymen, but he refused, breaking six of them and challenging Muizzüddin Muhammad himself with the single arrow remaining. The sultan, accepting the challenge with a horse and a spear, confronted Prithviraj. In this duel, Prithviraj managed to kill the sultan with a single arrow shot, but he and his closest friend, Chand Bardai, who was captured with him, were later killed by a hail of arrows fired by the sultan's men. In the final scene of the film, the captive Indian soldiers are released. As these soldiers rushed to the arena, carrying the bodies of Prithviraj and Chand Bardai on their backs, the people of Ghazni bid farewell to their king, whose heroism they had thus witnessed, with chants of "Long live Prithviraj!"

When Samrat Prithviraj is examined through its final section, it becomes clear that the greatest distortion occurred here. According to the sources, the Second Battle of Tarain unfolded as follows: The Sultan, seeking revenge for his defeat in 1191, spent a year preparing for war, assembling an army of 120.000 men (Cüzcanı, 1342, p. 400; Esterabadi, 1387, p. 131; Hoca Nizamüddin Ahmed, 1913, p. 39). In contrast, before the great battle, the Indians had amassed an army of approximately 300.000 men, reinforced by 300 elephants and the participation of 150 rajas. Therefore, the Indian army was not composed solely of Chauhans. When the two sides clashed in Tarain, before resorting to war, Muizzüddin Muhammad sent his man, Kıvamülmülk Rüküddin Hamza, as an envoy to Prithviraj, offering him the opportunity to convert to Islam and return the territories previously belonging to the Muslims. In his reply, Prithviraj reminded the sultan of the events of the previous year, offering him a chance to return, but if he did not, he swore to his gods to fight the Ghurid soldiers who had succumbed to their greed. Sultan Muizzüddin Muhammad stated that he had come to these lands on his brother's orders and would not return without his permission, but would refrain from fighting only if Tabernacles, Peshawar, and Multan were given to them, while the remaining Indian cities remained under Indian control. This offer was also rejected by Prithviraj, and the two sides began preparing for war (Esterabadi, 1387, p. 22). At dawn the next day, the Ghurid army suddenly launched an attack. The battle continued until afternoon, and the Indian army suffered a heavy defeat. Several of the Rajas were killed, and although Prithviraj escaped the battlefield to save his life, he was captured on the banks of the Sarsuti River. He was killed shortly afterwards (Öntürk, 2023). As a result of the battle, the Ghurids seized a large amount of booty and many prisoners. Sultan Muizzüddin, after appointing Prithviraj's son Kuleh as the head of the Chauhans on the condition that he submit to him, returned victoriously to Ghazni (İbnü'l-Esir, 1987, p. 152; Handmir, 1333, p. 607; Fasihi, 1384, p. 747; Badauni, 1986, p. 70; Öntürk, 2023).

As can be seen, there is no truth to the story of Prithviraj Chauhan being captured, brought to Ghazni, brutally having his eyes gouged out, and being forced to fight lions. Even more importantly, the scene where Sultan Muizzüddin is killed by Prithviraj is entirely a fabrication. In fact, Muizzüddin Muhammad was killed in 1206 while resting in his tent, returning from an expedition to India, by twenty assassins from the Gokhar tribe.

Discussion and Conclusion

When historical events are conveyed to the public through cinema or television series, using primary sources regarding the event is of paramount importance. The widespread use of technology and its unconditional acceptance by the user base in recent times brings with it many dangers. While some scenes that contradict actual history can be overlooked in order to preserve the narrative in historical films, sometimes conscious or unconscious errors significantly detach events from reality. The 2022 Bollywood film Samrat Prithviraj is a clear example of this.

Throughout the film, Muizzüddin Muhammad b. Bahaüddin Sam, the ruler of an Islamic state, is portrayed as a merciless plunderer who raids Indian territories. In contrast, Raja Prithviraj, who sits on the throne of the Chauhan state, is depicted as an extremely generous king, respectful of his enemies, freeing them even when captured, and never torturing them. Even the character portrayals in the film reveal a significant bias. For example, Prithviraj is presented as handsome, smiling, and compassionate, while his enemy, Muizzüddin Muhammad, is portrayed as ugly, ill-tempered, and never smiling. This bias is also evident in the portrayal of Mir Huseyin, the sultan's brother, who, as mentioned in the study, is depicted with all the admirable human qualities, even though he was not actually a sultan.

Whether it was Sultan Muizzüddin Muhammad or Sultan Mahmud of Ghazni, who conducted campaigns in India two hundred years earlier, the priority of Muslim rulers was to establish the dominance of Islam in the region. However, the film in question, without mentioning Islam's policy of jihad in any way, portrays Sultan Muizzüddin Muhammad as a ruler who viewed India as a source of wealth and slaves. This approach, in essence, misrepresents Islam.

Most of the historical events depicted in the film have little to no relation to reality. Scenes such as the wars between the Ghurids and the Chauhans being caused by Sultan Muizzüddin Muhammad's brother Mir Huseyin, the Sultan being captured in the First Battle of Tarain and then released by Prithviraj out of mercy, Prithviraj being captured and subjected to intense torture in the Second Battle of Tarain, and finally managing to kill Sultan Muizzüddin Muhammad even though he was unable to fight, are all completely untrue.

Samrat Prithviraj occasionally touches upon the political situations of medieval Indian dynasties such as the Tomaras and Ghadavalas, as well as some Indian beliefs. Interestingly, the information presented regarding internal Indian events is based on inferences drawn from the sources without any distortion. This strengthens the thesis that a deliberate distortion was made to belittle Islam and Muslim states.

Disclosure Statements

1. Declaration of the contribution of the researchers: First author %100

2. Conflict of interest: There is no conflict of interest.

3. Ethics Report: Since no data from living organisms was used in the research, ethical committee approval is not required.

4. Research Model: This is a research paper. A survey model was used as the research method in this study. The main sources and research works on the subject were chronologically reviewed and critically analyzed in an attempt to reach a conclusion.

5. Disclosure: This article is an independent research paper. It is not derived from any thesis or symposium paper, and has not been previously submitted to any journal for publication.

TÜRKÇE SÜRÜM

Giriş

VI-XII. yüzyıllarda Kuzey Hindistan’da hüküm süren Çavhan Hânedanı’nın bölge tarihinde çok önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Nitekim bu hânedan en parlak devrini yaşadığı dönemlerde Kuzey Hindistan’ın neredeyse tamamını hâkimiyeti altına almış durumdaydı. Buna rağmen Ortaçağ Kuzey Hindistanı’nın Paramaralar, Pratihalar ve Çalukyalar gibi diğer hânedanlarındakine benzer şekilde Çavhanların da köken meseleleri efsaneler arasında kaybolup gitmiştir. Mitolojik anlatılar hânedanı Agnikula kültürünün bir mensubu olarak kabul etmekteyse de bu soyut gerçeklik efsanevi yaklaşımlardan öteye gitmemektedir (Shukla, 1978, s. 162; Kulke-Rotermund, 2003, s. 117; Şencan, 2022, s. 17; Tod, 1920, s. 114; Tripathi, 1942, s. 333; Somani, 1981, s. 1).

Tarihi kayıtlar ilk Çavhan mensuplarının Batı Hindistan’da yer alan Racastan eyaletinin kuzey taraflarındaki Abu Dağı’nın eteklerinde ortaya çıktıklarına yönelik bilgiler sunmaktadır. Aynı bölgede yer alan ve kuvvetle muhtemel Çavhanların ilk yerleşim yeri olan Sambar şehri de yine bu hânedan marifetiyle VI. yüzyılda imar edilmiştir. Bu bakımdan hânedan, muhtelif kaynaklarda Çavhan Sambar Devleti olarak da zikredilir. Tanrılar tarafından kutsandığına inanılan ve 551 yılında Çavhan tahtında bulunan Vasudeva, hânedanın ilk Raca’sı olma özelliğini taşımaktadır. Fakat Sambar gibi bir yerleşim yeri ile silik bir görünüm arz eden Çavhanların şöhret bulması için yarım asırlık bir zaman diliminin geçmesi gerekecektir. Zira VI. yüzyılın sonu ile VII. yüzyılın başları arasında tahtta bulunan Raca Ajairaj döneminde Ecmir şehrinin ele geçirilmesi ile birlikte bu hânedana dair bilgiler tarih kitaplarında biraz daha netleşmeye başlamıştır. Belki *baba* lakabı ile nam bulan Ajairaj’ın Ecmir halkı nezdinde böylesine bir sevgi ve sempatiye mazhar olması da döneminde gerçekleşen siyasî ve askeri faaliyetler ile alakalı olmalıdır. Öyle ki günümüzde hâlâ Ajairaj’ın öldüğü ve kendi adı ile anılan Ajairaj Vadisi’nde yılın belli zamanlarında Ecmir’in kuruluşuna ve kurucusuna ithafen panayırılar düzenlenir (Dhondiyal, 1966, s. 32; Smith, 1908, s. 356; Bayur, 1987, s. 256; Bhandari, t.y, s. 103; Sharma, 1959, s. 40; Bilas Sarda, 1941, ss. 137-138). Yine de X. yüzyıla kadar Sambar şehri Çavhanlar için önemini korumayı başardı ve Ecmir ancak XII. yüzyılın başlarına gelindiğinde, Raca Ajairaj II döneminde merkez haline getirilebildi. Çavhan Hânedanı’nın kuruluşunun üstünden böylesine uzun bir süre geçmesine rağmen yayılma politikasının son derece ağır ilerlemesinin elbette önemli bir sebebi vardı. Bu sebep IX. yüzyılın başlarında kurulan ve kuruluşundan itibaren hızlı bir yükseliş içerisine giren Pratihara Hânedanı’ydı. Gerçekten de Çavhanlar X. yüzyıla kadar bu Pratihaların bir vassalı olarak kalmaktan öteye gidemediler. Pratihaların zayıflamaya yüz tuttuğu dönemde ise bu defa Çavhanların yıldızı parlamaya başladı ve 1153-1164 yılları arasında tahtta kalan Raca Bisaladeva döneminde Pratiharlara ait olan Dehli başta olmak üzere Nadol, Pali ve Jalor gibi şehirler Çavhan topraklarına dâhil edildi. Artık Himalaya Dağları’ndan Vindhaya Dağları’na kadar uzanan topraklarda Çavhan hâkimiyeti söz konusu idi (Kulkarni, 1966, s. 204; Prasad, 1927, ss. 8-9; Chandra, 2014, s. 63; Somani, 1981, s. 27).

Çalışmamızın asıl konusunu teşkil eden Prithviraj Çavhan, babası Somesvara’nın 1177 yılında vuku bulan ölümünden sonra Ecmir Raca’sı olarak Çavhan tahtına geçti. 19 Mayıs 1166’da dünyaya gelen Prithviraj, tahtın resmi sahibi olduğunda henüz 11 yaşındaydı. Bu sebeple devlet işlerinde kendisine annesi Karpuradevi refakat ediyordu. Aslında Kraliçe yönetimi tamamen ele almıştı. Ancak tarihler 1179 yılını gösterdiğinde Prithviraj yetkileri tamamen uhdesinde topladı. Annesinin, bu arada annesinin de yardımcısı olan amcasının devlet işlerindeki etkilerini sona erdirdi (Singh, 2019). Böylece zikredilen tarih itibarıyla siyasî faaliyetlerine başladı. Ancak Prithviraj’ı Hint efsanevi anlatılarında sadece siyasî yönüyle konuşmak mümkün değildir. Zira aşk hayatı, olağanüstü yetenekleri, dillere pelesenk olmuş savaşırlığı onun şöhret bulmadaki özellikleri idi.

Genç yaşta tahta çıkmış birçok hükümdarın saltanat mücadelesine dair makûs talihi Prithviraj’da da tecelli etti. Tecrübesizliğinden istifade etmek isteyen akrabalarından biri olan Prens Nagarjuna biraz da geçmişe dayalı bir husumet sebebi ile isyana kalkıştı ve Gudapura kasabasını ele geçirdi. Çok da basite alınamayacak bu kalkışmada Prithviraj’ın bazı komutanlarının da Nagarjuna tarafında yer aldığı

görülyordu. Şimdi bu isyanın başarılı bir şekilde bastırılması Prithviraj için iki açıdan daha da önemli hale gelmişti. Birincisi kendisine ihanet eden üst düzey komutanlarını bilip tanıyacak ve onları da yok edecekti, ikincisi ise saltanatının henüz başlarında böylesine bir isyanı bastırmak kendine olan güvenini arttıracaktı. Öyle de oldu. Nagarjuna fillerle takviyeli, çok sayıda süvari ve piyadeden oluşan Çavhan ordusu karşısında her ne kadar direnmeyi tercih etse de sığınmış olduğu Gudapura Kalesi'nde askerlerinin bir bir öldürölüşüne tanıklık etti. Daha sonra kaleden kaçmayı başarsa da annesi ve karısı esir olmaktan kurtulamadı. Bir kısım isyancı kellesi Ecmir'e getirilerek kalenin kapısına asıldı. Böylece Prithviraj taht mücadelesine dönüşen bir iç hadiseyi bertaraf etmiş oldu (Sharma, 1959, s. 73; Bilas Sarda, 1941, s. 146; Somani, 1981, s. 39; Sharma, 1959, s. 74).

Çavhan Hânedanı'nda iç huzurun sağlanmasından sonra Prithviraj artık topraklarını genişletmek için harekete geçebilirdi. Bu bakımdan ilk rotası Ecmir'in kuzeyinde bulunan ve günümüz Haryana eyaleti içerisinde yer alan Bhiwani, Mahendragarh, Rewari ve Racastan bölgesine dâhil Alwar şehirlerini kapsayan Bhadanaka Krallığı oldu. Esasen daha önce atalarından Vigharaj IV de Bhadanakalar üzerine bir sefer gerçekleştirmiş, onları yenilgiye uğratmış, ancak tam olarak boyun eğdirememişti. Prithviraj muhtemelen 1182 yılından önce gerçekleştirmiş olduğu bu seferde Bhadanaka Krallığı'nı (11-12. yy) tam anlamıyla yok etti (Singh, 1964, s. 165; Sharma, 1959, s. 74). Ardından Çandel Hânedanı (831-1315) üzerine bir sefer gerçekleştirdi. Çandeller her ne kadar Gahadavalalar (1089-1197) ile birleşerek Çavhanlara karşı bir ittifak kursalar da Prithviraj karşısında yenilgiye uğramaktan ve kendilerine bağlı şehirleri Çavhanlara teslim etmekten başka çare bulamadılar. Böylece Çandeller de hâkimiyet altına alındı ve bu durum 1192 yılına kadar devam etti. Ancak bu tarihten sonra Çandellerin tekrar eski yerleşim yerlerini ele geçirdikleri ve bir süre daha hâkimiyetlerini devam ettirdikleri görülecektir (Singh, 2019; Smith, 1920, s. 188).

Prithviraj'ın hâkimiyeti döneminde Çavhanların en büyük düşmanı hiç şüphesiz Gahadavalalar idi. Kannauç merkezli büyük bir imparatorluk olan Gahadavalaların da tıpkı Çavhanlar gibi Kuzey Hindistan'ın tamamına hâkim olmak gibi bir düşüncesi vardı. Öte yandan Gahadavala Raca'sı Cayçend, kendisini Prithviraj'a denk hatta ondan daha üstün görmekteydi. Zaten Çavhanların Çandellerle olan savaşında da ikincisini askerî bakımdan desteklemekten geri durmamıştı. Şimdiye kadar iki taraf direkt olarak karşı karşıya gelmemişti. Ama Dehli'nin kendi hakkı olduğunu düşünen Cayçend bu şehrin Prithviraj tarafından ele geçirilmesini bir türlü hazmedemiyordu. Öte yandan Cayçend'in kızı Sanyogita'nın *swayamvaras*ında (Hint ortaçağında bir tür saray evliliği) Prithviraj'ın düğünü basması ve Sanyogita'yı kaçırması iki taraf arasındaki düşmanlığı iyiden iyiye körüklemişti (Bilas Sarda, 1941, s. 147; Sharma, 1959, s. 77; Tripathi, 1942, s. 335; Singh, 2019). Şimdi Cayçend, Prithviraj'a karşı olacak hiçbir harekâtı desteklemekten geri durmayacaktı. İşte bu noktada Gurlu Sultanı Muizzüddin Muhammed b. Bahâeddin Sâm'ın (1203-1206) Hindistan seferlerinde Prithviraj ile karşı karşıya gelmesi Cayçend'in tam da aradığı fırsattı.

Muizzüddin Muhammed b. Bahâeddin Sâm Gurlular Devleti'nin yükselme döneminin son hükümdarıydı. O, ağabeyi Gıyâsüddin Muhammed döneminde Gazne şehrinin alınması ile (İbnü'l-Esir, 2019, s. 518; Cüzcanî, 1342, s. 358; Mîrhând, 1338, s. 787; Hândmîr, 1333, s. 606; Bayur, 1987, s. 255) buranın yönetimine tayin edilmiş ve yine ağabeyi döneminde Hindistan seferlerine başlamıştı. Bu bakımdan birçok kaynakta Gazneli Sultan Mahmûd'un Hindistan fütuhatının mirasçısı olarak zikredilir. Onun Hindistan'daki en büyük düşmanı ise Prithviraj Çavhan'dı. Gerçekten Muizzüddin Muhammed 1191 yılına kadar Kuzey Hindistan'ın önemli bir kısmına hâkim olmayı başarmıştı. Bu arada Gazneliler Devleti'nin Lahor kolunu da ortadan kaldırmıştı. Bu aşamadan sonra onun en büyük amacı Dehli'yi de ele geçirip Çavhanlara boyun eğdirmekti. Ancak bu başarılı fetih siyaseti Prithviraj'ı yeterince etkilememiş olacak ki Gurlu orduları Dehli'yi yeni rota olarak belirleyene kadar herhangi bir hazırlıkta bulunmamıştı. Şimdi Çavhan sınırlarında Müslüman ordularının görünmeye başlaması Prithviraj'ı tedirgin etti ve esasen büyük bir paniğe kapıldı. Yine de kendisi gibi Müslüman karşıtı Racaları kısa süre içerisinde bir araya toplamayı başardı. Muizzüddin Muhammed, Prithviraj Çavhan öncülüğündeki müttefik Hint orduları ile iki kez karşı karşıya geldi. Kaynaklarda Tarain savaşları olarak geçen bu karşılaşmaların ilki 1191 yılında gerçekleşti ve bu savaşta Müslüman orduları ağır bir hezimete uğratıldı.

Muizzüddîn Muhammed yenilgiye uğramış ve savaştan kurtulmayı başarmış az sayıdaki askeri ile güç bela Gazne'ye ulaşabildi (Cüzcanî, 1342, ss. 399-400; Badâunî, 1986, s. 69; Esterabâdî, 1387, s. 131; Hoca Nizâmüddin Ahmed, 1913, s. 39; Haig, 1958).

Gurlular ile müttefik Hint orduları arasında cereyan eden bu askerî hadiseler dikkatlice incelendiğinde Prithviraj'ın mağlup Muizzüddîn Muhammed'i ve ordusunu tam olarak yok etme fırsatını teptiği anlaşılabacaktır. Zira Birinci Tarain muharebesi her ne kadar Hintlilerin galibiyeti ile neticelense de Prithviraj belki de zafer sarhoşluğu ile düşmanını takip etmek girişiminde bile bulunmamıştı. İşte bu durum Muizzüddîn Muhammed'in yeni bir savaş stratejisi geliştirmesine zemin hazırlamıştı. Taraflar bir yıl sonra 1192'de bir defa daha Tarain'de karşı karşıya geldiler. Gurlu ordusu Türklerden, Taciklerden ve Afganlardan müteşekkildi. Sayıları ise 120 bini aşmaktaydı. Üstelik Muizzüddîn Muhammed aradan geçen bir yıl içerisinde bütün mesaisini savaşın kazanılması için yaptığı planlarla geçirmişti. Tabi bu süre zarfında Prithviraj da boş durmamıştı. Hintliler ikinci defa onun komutası altında birleştiğinde ordu sayısı 300 bini bulmuştu. Üstelik bu büyük orduyu komuta eden 150 Raca bulunmaktaydı. Yine de savaş başlamadan önce Muizzüddîn Muhammed'in Prithviraj'a Müslüman olması yönünde teklifte bulunmak üzere elçiler gönderdiği bilinmektedir. Ancak bu teklif ve telkinler Prithviraj tarafından sert bir dille reddedildi (Esterabâdî, 1387, s. 132).

Muizzüddîn Muhammed düşmanını daha iyi analiz etmek adına savaş meydanında birkaç gün daha oyalama taktiğinde bulunduktan sonraki bir günde güneşin doğuşuna az bir zaman kala bütün kuvvetleri ile saldırıya geçti. Hintliler ne olup bittiğini anlayamadan kendilerini Gurlular tarafından çembere alınmış vaziyette buldular. Prithviraj'ın önderlik etmiş olduğu ordu çok geçmeden büyük bir hezimete uğratıldı. Kendisi ise savaş meydanından kaçtı. Ancak Sarsuti Nehri kenarına ulaştığında Gurlu askerleri tarafından yakalandı ve kısa bir süre sonra da öldürüldü. Kuzey Hindistan'ın büyük bir kısmına sahip olan Prithviraj'ın ölümünden sonra hâkimiyeti altında bulunan Sursuti, Hansi, Semane, Kuhram ve Ecmir Gurlular tarafından fethedildi. Bundan sonraki süreçte ise Muizzüddîn Muhammed'in komutanlarından Kutbüddîn Aybek sultanının emri ile Dehli'yi fethedecek ve Dehli Türk Sultanlığı'nın temellerini atacaktı (İbnü'l-Esîr, 1987, s. 152; Hândmîr, 1333, s. 607; Fasîh Hâfî, 1384, s. 747; Badâunî, 1986, s. 70; Cüzcanî, 1342, ss. 400-401; Durak, 2000, s. 75). İkinci Tarain Savaşı Çavhan Hânedanı için sonun başlangıcıydı. Nitekim Prithviraj'dan sonra yerine kısa süreliğine Govindaraja IV (1192) ve Hariraja (1193-1194) geçse de Çavhanlar bir daha asla eski güçlerine ulaşamadılar. Tarihler 1194 yılını gösterdiğinde ise uzun bir süredir Kuzey Hindistan'ın en önemli hânedanlarından birisi olarak hüküm süren Çavhanlar yok olup gittiler (Chandra, 2014, s. 70).

Buraya kadar anlatılanlarla Raca Prithviraj özelinde Çavhan Hânedanı özet mahiyetinde tanıtılmaya gayret edildi. Hem istifade edilen ana kaynaklar ve hem de çağdaş müellifler hânedanın siyasi tarihini yukarıdaki şekilde nakletmektedirler. Şimdi öncelikle ele alınan film tanıtılacak, daha sonra da film aracılığı ile oluşturulmaya çalışılan tarihsel algıya değinilecektir.

Amaç

Son yarım yüzyılda tarihî olay ve kişilerin sinema-dizi dünyasının vazgeçilmez bir parçası olduğunu söylemek mümkündür. Hem yerli hem de yabancı yapımlarda tarih ile sinema iç içe geçmiştir. Ancak görsellik ve görsele kayıtsız şartsız inanmak bakımından bu yapımların zaman zaman tarihi gerçekliğe zarar verdiği görülmektedir. Bu durum bazen gerçek bilgiyi ortaya koyamamaktan, bazen izleyiciyi celbetmek için kurgusal değişiklik yapmaktan, bazen de bilinçli bir şekilde tarihi tahrif etmekten kaynaklanmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı Prithviraj Çavhan isimli filmde tarihi hadiselerin nasıl çarpıtıldığını kaynaklar ışığında gözler önüne sermektedir.

Yöntem

Çalışmanın hazırlanması sürecinde öncelikle konuya dair bilgi veren ana kaynaklar toplanarak, bu kaynakların tercümesi yapılmıştır. Ardından yapılan tercümelerde elde edilen bilgiler kendi içlerinde

bir kritiğe tabi tutulmuştur. Kaynaklardan elde edilen sonuçlar muasır çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Bahse konu Prithviraj Çavhan filminde yapılan tarihi hatalar, kaynak eserlerden ve çağdaş çalışmalardan elde edilen bilgilerle ortaya konulup makale sonuçlandırılmıştır.

Bulgular

Samrat Prithviraj Filmi

1911 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyaletinin Los Angeles merkezi bölgesinde yer alan bir kasaba olan Hollywood'da Hollywood Film Endüstrisi'nin temelleri atıldı ve ilk stüdyo burada kuruldu. İlk zamanlarından günümüze kadar popülaritesini hiç kaybetmeyen Hollywood, günümüzde hâlâ aktör ve aktrislerin en büyük hayali olma özelliğini taşımaktadır. Hollywood'un kuruluşunun üzerinden yaklaşık olarak 60 yıl geçtikten sonra isim açısından benzer, içerik açısından farklı bir film endüstrisi daha kuruldu. Bu Bollywood Film Endüstrisi idi. Kuruluş yeri ise Hindistan'ın Maharaştra eyaletinin başkenti Mumbai (eski adıyla Bombay) oldu. Aslında 1950'li yıllardan itibaren Hint filmleri altın çağını yaşamaya başlamıştı. Oyunculuk sektörünün gelişmesine ilaveten müzik endüstrisi de ön plana çıkmış, şarkı söyleme ve dublajın ortaya çıkmasıyla müzik bestecileri de sinema endüstrisine dâhil olmuştu. Bollywood bu başarının tam olarak merkezine yerleşti. Her ne kadar isminin oluşumu hakkında resmi bir açıklama olmasa da Bombay ile Hollywood kelimelerinin karışımından türetildiği yönündeki söylenceler geçerliliğini korumaktadır. Bollywood'un Hollywood'a bir tepki olarak mı yoksa bir özentisi olarak mı ortaya çıktığı hususunda da kesin bir bilgi yoktur. Ancak kuruluşundan günümüze kadar Hindistan'da yeni bir soluğun başarılı bir temsilcisi olduğunu söylemek mümkündür ve artık yılda 1500 film üretme kapasitesine erişmiştir.

Bir Bollywood ürünü olan Samrat Prithviraj 2022 yılında gösterime giren destansı tarihi aksiyon filmidir. Yönetmen koltuğunda Chandraprakash Dwivedi'nin bulunduğu bu filmin başrolünde ise Akshay Kumar bulunmaktadır. Bununla birlikte Manushi Chhillar, Sanjay Dutt, Sonu Sood, Manav Vij, Ashutosh Rana ve Sakshi Tanwar gibi isimlerle zengin bir oyuncu kadrosuna sahiptir. Samrat Prithviraj'ın çekimlerine her ne kadar 2019 yılında başlansa da Corona Virüs salgınının ortaya çıkmasıyla çekimlere ara verilmiştir. 2020 yılında çalışmalar tekrar başlamış ve film 3 Haziran 2022 yılında gösterime girmiştir. Samrat Prithviraj'ın dayanak noktası Chand Bardai'nin *Prithviraj Raso* adlı destansı eseridir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki bu eser tarihi gerçekliklerden oldukça uzak bir görünüm arz etmektedir. Ayrıca mevcut en eski kopyasının 16. yüzyıla kadar uzandığı söylenen esere 19. yüzyıla gelindiğinde çeşitli eklemeler yapılmıştır.

17 ila 34 milyon dolar arasında bir bütçe ile tamamlandığı ifade edilen filmin gişelerde istediği başarıyı yakalayamadığı ifade edilmektedir. Belki de bu durumun sebeplerinden biri filmin daha gösterime girmeden Kuveyt, Katar ve Umman'da yasaklanmış olmasıdır. Zikredilen ülkeler filmin yasaklanmasının gerekçesi ile ilgili herhangi bir açıklamada bulunmadılar. Buna karşın Hintliler birçok sosyal medya platformunda bu durumu kınayarak tepkilerini dile getirdiler. Onlara göre filmin yasaklanmasının en önemli sebebi *acımasız* Gurlu Sultanı Muizzüddîn Muhammed'in İslâm bayrağı altında Hindistan'ı işgal etmesinin konu edinilmesiydi. Anlaşılan Samrat Prithviraj daha gösterime girmeden en azından kendi halkı içerisinde derin bir tesir yaratmıştı. Daha önce Gazneli Sultan Mahmûd'un 17 Hindistan seferine de dikkat çekerek onu sadece merhametsiz bir yağmacı olarak gösteren bir takım batılı ve Hintli tarihçilerin yapmış oldukları, şimdi bir film aracılığı ile tekrar ediliyordu. İlaveten İslâm dininin meşrulaştırdığı gazâ ve cihâd politikasına hiçbir şekilde değinilmiyordu.

Bazı sinema ve dizilerin daha fazla izleyiciye erişmek adına konu edindikleri tarihî hadiselerle bir takım eklemeler yapması artık alışlagelmiş bir durumdur. Ancak az sonra görüleceği üzere Samrat Prithviraj'ın senaryosunun oluşturulmasında, daha fazla izleyiciden ziyade hedef kitlede bir algı oluşturma çabası içerisine girildiği müşahade edilmektedir.

Samrat Prithviraj'da Tarihi Gerçeklerin Tahrifatı

Filmin odak noktasında iki devlet özelinde iki devlet lideri bulunmaktadır. Taraflardan bir tanesi daha önce de ifade edildiği gibi uzun bir süre Kuzey Hindistan'a egemen olmuş Çavhanlar Devleti'dir ve başlarında Prithviraj Çavhan bulunmaktadır. Diğer taraf ise 1157-1216 yılları arasında Afganistan ile Herat'ın dağlık bölgelerinde hüküm süren Gurlular Devleti'dir. Karşılıklı mücadeleler esnasında devletin başında her ne kadar Sultan Gıyâsüddîn Muhammed b. Bahâeddîn Sâm yer alsada da Hindistan seferlerini yürüten kişi sultanın Gazne yönetimi ile görevlendirdiği kardeşi Muizzüddîn Muhammed b. Bahâeddîn Sâm'dır³.

Gurlular Devleti'nin kökeni hakkındaki bilinmezler bu gün hâlâ devam etmektedir. Bu hususta yapılan çalışmalar arasında Gurluların Türk, Arap ve Fars kökenli olabileceği yönünde varsayımlar bulunmaktadır. Ancak bilimsel açıdan şimdiye kadar tespit edilen ana kaynaklarda konu ile alakalı kesin bir bilgi söz konusu değildir. Gurluların benimsedikleri yönetim ve ordu yapısından, yaşayış şekillerinden ve en önemlisi de o dönemde Türklerin yayılma politikalarından hareketle son yapılan ilmi çalışmalar devletin Türk kökenli olabileceği ihtimali üzerinde durmaktadır (Öntürk, 2020, ss. 7-11).

Hal böyleyken hiçbir ana kaynaktan ve hatta araştırma eserinde geçmemesine rağmen filmin henüz ilk sahnesinde Emîr Muizzüddîn Muhammed için Gazne şehrindeki bir arenada halk tarafından *Afgan imparatoruna selam olsun* şeklinde tezahüratlarda bulunulduğu görülmektedir. Böylece Gurluları sadece bir film aracılığı ile Afgan kökenli yapma eğilimi göze çarpmaktadır. İlâveten Emîr Muizzüddîn aynı sahnede esir etmiş olduğu Prithviraj Çavhan'ı aslanlara parçalatmak isteyen merhametsiz bir hükümdar gibi gösterilmiştir. Esasen filmin ilk sahnesi ile son sahnesi aynıdır. Ancak daha sonra da değinileceği üzere Prithviraj Çavhan'ın esir edilerek Gazne'ye getirilmesi ile ilgili bir durum söz konusu değildir.

Filme göre Gurlular ile Çavhanlar arasında yaşanan Tarain savaşlarının başlıca sebebi Muizzüddîn Muhammed b. Bahâeddîn Sâm'ın kardeşi Mîr Hüseyin'in sultanın gözde cariyelerinden biri olan Chitrarekha'yı kaçırmaması ve etrafındakiler ile birlikte Prithviraj Çavhan'a sığınmasıdır. Daha önce de ifade edildiği gibi Çavhan tarihinde siyasî ve askerî maceraları ile olduğu kadar aşk hayatı ile de ön plana çıkan Prithviraj bu defa düşman da olsa bir İslâm hükümdarının kardeşinin aşkına olan saygısı sebebi ile ona yardım etme kararı alır. Meclisinde bulunanlar kendisine Gazneli Sultan Mahmûd'un 150 yıl önce Hindistan'da yaptıklarını hatırlatıp onu yardım etme fikrinden vazgeçirmeye çalışsalar da Prithviraj sözünden dönmez ve yüz atlısı ile birlikte Hint topraklarında bulunan Mîr Hüseyin'in yanına gider. Bu hususta *Tabakât-ı Nâsirî, el-kâmil fi't-Târih, Târih-i Güzide, Târih-i Firişte, Ravzatü's-Safâ* ve diğer İslâm tarihi kaynakları incelendiğinde Muizzüddîn Muhammed'in Mîr Hüseyin adında bir kardeşinin olmadığı açık bir şekilde görülecektir. Muizzüddîn Muhammed Gazne şehrinin yönetiminin ağabeyi Sultan Gıyâsüddîn tarafından kendisine verilmesinden kısa bir süre sonra 571/1175-1176 yılında Hindistan seferlerine başlamış ve Prithviraj ile karşılaşana kadar her biri galibiyet ile neticelenen yedi sefer düzenlemiştir. Yani seferlerin doğal seyrinde Muizzüddîn Muhammed'in bir sonraki rakibi zaten Prithviraj Çavhan olacaktır⁴.

Samrat Prithviraj'a bakılacak olursa Muizzüddîn Muhammed savaş seçeneğine gitmeden önce en önemli adamlarından Kutbüddîn Aybek'i elçi olarak Prithviraj'a göndermiş ve Mîr Hüseyin'i teslim etmesi karşılığında iki taraf arasında barış yapılabilmesini iletmiştir. Ancak Prithviraj bu teklifi sert bir dille reddetmiştir. Kutbüddîn Aybek'e taraflar arasındaki anlaşmazlığın ancak savaş ile çözülebileceğini

³ Gazneliler Devleti'nin başkenti olan Gazne şehri 559/1163-1164 yılında Oğuzlar tarafından ele geçirilmiş ve Gazneliler Lahor'a çekilmek zorunda kalmışlardı. Bundan sonraki süreçte şehir yaklaşık olarak on yıl boyunca Oğuzların yönetiminde kaldı. Tarihler 569/1173-1174 yılını gösterdiğinde Gurlular Gazne'yi Oğuzlardan almayı başardılar. Sultan Gıyâsüddîn şehrin yönetimini kardeşi Muizzüddîn'e bıraktı. Emîr Muizzüddîn uzun bir süredir işgal altında olan şehirde ilk olarak imar faaliyetlerine başladı ve bu arada Gazne halkının kaybolan huzurunu yeniden tesis etti. Şehrin istikrarı kavuşmasının ardından da ağabeyinin izni ile Hindistan seferlerine başladı (İbnü'l-Esir, 1987, s. 147; Cüzcanî, 1342, s. 358; Badâunî, 1986, s. 64, Esterabâdî, 1387, s. 129; Öntürk, 2020, s. 120).

⁴ Muizzüddîn Muhammed'in Hindistan seferleri için bkz: (Öntürk, 2020, ss. 119-144).

söylemiştir. Böylece tarihler 1191 yılını gösterdiğinde Muizzüddîn Muhammed ve Prithviraj Çavhan Tarain'de karşı karşıya gelmiştir. Meydana gelen büyük savaşta sultanın kardeşi Mîr Hüseyin öldürülürken Muizzüddîn Muhammed bir mübareze sonucu bizzat Prithviraj Çavhan tarafından esir edilmiştir. O bir müddet Ecmir zindanlarında tutsak edildikten sonra her ne kadar öldürülmeyi arzu etse de Prithviraj tarafından serbest bırakılmıştır. Yine filmin bu hususu üzerine bir değerlendirme yapıldığında son derece önemli boyutta bir tahrifatın yapıldığı görülecektir. Tarihî kayıtlar incelendiğinde gerçekten de söz konusu Birinci Tarain savaşında Gurluların ağır bir yenilgiye uğratıldığı bilinmektedir. Ancak savaşın nihayetinde Muizzüddîn Muhammed'in esareti gibi bir durum söz konusu değildir. Kaynaklar ittifakla onun savaş alanında yaralı halde olmasına rağmen son raddeye kadar savaştığını ifade etmektedirler (Cüzcânî, 1342, ss. 399-400; Badâunî, 1986, s. 69; Esterabâdî, 1387, s. 131; Hoca Nizâmüddin Ahmed, 1913, s. 39; Haig, 1958; Prasad, 1931, ss. 67-68; Nateson, 2000, s. 111; Durak, 2000, ss. 72-73). Bu arada sultanlarının öldüğünü zanneden bir takım Gurlu askerinin savaş meydanından kaçtığı görülmüş ancak Muizzüddîn Muhammed Gazne'ye dönünceye kadar herhangi bir tahkikat yaptırmamıştır. Savaştan kurtulmayı başaran Gurlu askerleri salimen payitahta vardıklarında Sultan Muizzüddîn Muhammed izahat vaktinde savaştan kaçan askerleri tespit ederek boyunlarına bir yem torbası taktırıp Gazne sokaklarında teşhir ettirmiştir (Cüzcânî, 1342, s. 400; Esterabâdî, 1387, s. 131). Birinci Tarain savaşının film açısından sebep ve sonuçları değerlendirildiğinde bir İslâm padişahının bir Hint Racası önünde küçük düşürülmeye çalışıldığı müşahade edilmektedir. Gerçek tarih ile yakından uzaktan alakası olmayan bu yaklaşımın sonucu olarak İslâmiyet'in ve Müslümanlığın Hint halkı arasında farklı bir gözle algılatılmaya çalışıldığı ortaya çıkmaktadır.

Filmin üçüncü kısmı olarak adlandırılabilir bölüm Çavhan-Ghadavala münasebetlerine ayrılmıştır. Prithviraj'ın saltanat sürdüğü yıllarda Ghadavala Hânedanı'nın başında Raca Cayçent (Jayachandra) (1170-1194) bulunmaktadır. Esasen bu iki Raca'yı karşı karşıya getiren en önemli mesele Dehli'dir ve her ikisinin de temel gayesi şehre hâkim olmaktır. Dehli bu dönemde Hindistan'ın başka bir yerli hânedanı olan Tomaralar tarafından idare edilmekte olup başlarında Anangapala III isimli bir lider bulunmaktadır. Anangapala'nın bir varisinin olmaması hasebiyle Dehli'nin anahtarlarını Prithviraj'a teslim etmesiyle şehir herhangi bir savaş yaşanmaksızın Çavhan hâkimiyetine girmiştir. Ancak bu durum Raca Cayçent tarafından kabul görmemiştir. O her ne kadar Dehli'nin hiç olmazsa yarısının kendisine bırakılmasını istemişse de Prithviraj'ın bunu kesin bir dille reddetmesi iki hânedan arasında düşmanlığa sebebiyet vermiştir. Ghadavalalar ile Çavhanlar arasında ipleri tamamen koparan gelişme ise Prithviraj'ın Raca Cayçent'in düzenlediği *swayamvara* esnasında kızı Sanyogita'yı kırk süvarisi ile birlikte kaçırmış olmasıdır (Sarda, 1941, s. 147; Sharma, 1959, s. 77). Görüldüğü üzere bu kısımdaki sahneler tamamıyla Hindistan'ın iç hadiselerine yöneliktir. İşin şaşırtıcı tarafı ise anlatılanlar ve kaynakların değerlendirmesinden elde edilen gerçekler arasında büyük bir benzerliğin var olmasıdır. Yani Hindistan iç hadiselerine dair sahnelerde herhangi bir tahrifatın yer almadığı müşahade edilmektedir. Bu bakımdan oluşturulmak istenen algının Hint-Müslüman ilişkileri çerçevesinde şekillendirilmeye çalışıldığını söylemek mümkündür.

Samrat Prithviraj'a göre Dehli'nin Çavhan hâkimiyetine geçmesini hazmedemeyen Raca Cayçent bu defa düşmanının düşmanı dostumdur şiarıyla zengin bir tâciri elçi olarak Sultan Muizzüddîn Muhammed b. Bahâeddîn Sâm'a göndermiş ve onu Prithviraj'a saldırmak hususunda teşvik etmiştir. Bundan başka Prithviraj'ın esir edildiği takdirde sağ olarak kendisine teslim edilmesi yönünde talebini de iletmiştir. Bunun üzerine Muizzüddîn Muhammed de Kutbüddîn Aybek'i Prithviraj'a göndererek Dehli'yi kendilerine teslim etmesini, Prithviraj'ın sultanın kölesi olarak Dehli'yi yönetmesini istemiştir. Muizzüddîn Muhammed'in bu teklifi Prithviraj tarafından sert bir dille reddedilmiş ve iki taraf arasında Tarain'de bir kez daha savaşma kararı alınmıştır. Tarihî kayıtlarda Gurluların Ghadavalalar ile herhangi bir anlaşma yaptıklarına dair bir kayıt bulunmamaktadır. Sultanın bu aşamada Dehli'yi almak gibi bir tahayyülü de yoktur. Esasen kendisi Birinci Tarain savaşında almış olduğu yenilginin intikamını almak üzere zaten 1191-1192 arasını yeni bir savaş hazırlığıyla geçirmiştir (Badâunî, 1986, s. 70; Cüzcânî, 1342, s. 400; Esterabâdî, 1387, s. 131). Dolayısıyla tarihin doğal seyrinde zaten iki taraf arasında bir savaş kaçınılmaz olacaktır.

Filmin son kısmı İkinci Tarain savaşına ayrılmıştır. Buna göre iki taraf 1192 yılında bir kez daha Tarain'de karşılaşmış ve derhal savaşa tutuşmuştur. Bir hafta boyunca devam eden mücadelelerde Gurlu ordusu 16.000'den fazla askerinin öldürülmesi ile Çavhanlara göre iki kat fazla kayıp vermiştir. Bu durum Gurlu sultanı ve ileri gelen komutanlar arasında bir umutsuzluk havası yaratmış ve savaşın kaybedileceğine olan inanç artmıştır. Müslüman ordusunun cihâd politikasına filmin hiçbir sahnesinde tesadüf edilmediği gibi yine bu kısımda da Muizzüddîn Muhammed sadece toprak hırsı ile Hindistan'a ordular getiren bir sultan olarak tasvir edilmiştir. Gurlu komutanları arasında savaşın sadece hile ile kazanılabileceği yönünde fikir birliğine varılmasından sonra Çavhan ordusu bir gece baskını ile yenilgiye uğratılmış, buna rağmen kahramanca savaşmaktan bir an bile vazgeçmeyen Prithviraj Çavhan ancak ele geçirilen önemli komutanlarının gözlerinin önünde yakılarak öldürülmesi tehdidi karşısında teslim olmak zorunda kalmıştır. Savaşın kaybedildiğine dair haberler Kraliçe Sanyogita'ya ulaştığında o hiç tereddüt etmeden saray ileri gelenlerinin kadınları ile birlikte bir Hint inancı olarak *sati* (Hindistan'da dul bir kadının ölen eşinin ardından kendisini ateşe atarak yakma geleneğidir. Bu konu hakkında bkz.: Seymen Çakar, 2015, ss. 73-86) geleneği mucibince kutsal ateşe atlamak suretiyle hayatına son vermiştir. Zincirlere vurulmuş bir esir olarak Gazne'ye getirilen Prithviraj'a bir arenada sultana itaat etmesine karşılık canının bağışlanacağı söylene de o bunu asla kabul etmemiştir. İlaveten izleyenlerin gözü önünde sultanın savaştaki hilesinden dolayı hain ve sahtekâr olduğunu söylemekten de geri durmamıştır. Bundan sonra gözleri oyulup zindana atılan Prithviraj günlerce esir tutulduktan sonra sultanın emri ile tekrar arenaya çıkarılmış ve art arda üç aslana karşı savaştırılmıştır. Gözleri görmediği halde sadece sahip olduğu olağanüstü duyma yeteneği ile ilk aslanı öldüren Prithviraj arenadaki süvarilerin mızrak darbeleri sonucu yaralansa da üzerine salınan iki aslanı da öldürmeyi başarmıştır. Baygın halde esir tutulduğu zindana taşındığında ise kendine gelir gelmez daha ölmediğini ve bir sonraki günün sonunda yeniden savaşmaya hazır olacağını sultanın adamlarına bildirmiştir. Ertesi gün son defa olarak arenada görülen Prithviraj'a yedi ok verilip yedi süvari ile savaşması teklif edilse de o bunu reddedip altı oku kırmış ve elinde kalan tek okla Muizzüddîn Muhammed'in bizzat kendisine meydan okumuştur. Bir at ve bir mızrak ile meydan okumayı kabul eden sultan, Prithviraj'ın karşısına çıkmıştır. Bu mübarezede Prithviraj, sultanı tek ok atışı ile öldürmeyi başarsa da daha sonra o ve onunla birlikte esir edilen en yakın arkadaşı Chand Bardai sultanın adamları tarafından ok yağmuruna tutularak öldürülmüştür. Filmin son sahnesinde esir Hint askerleri serbest bırakılmıştır. Arenaya koşan bu askerler Prithviraj ve Chand Bardai'nin cesetlerini sırtlarına alıp uzaklaşırken Gazne halkı kahramanlığına böylece şahit oldukları kralı "çok yaşa Prithviraj" tezahüratları ile uğurlamıştır.

Samrat Prithviraj son kısmı üzerinden bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda esasen en büyük tahrifatın burada yapıldığı görülmektedir. İkinci Tarain savaşı kaynaklar ışığında şöyle vuku bulmuştur: Sultan 1191'de uğramış olduğu yenilginin intikamını almak üzere bir yılı savaş hazırlığı ile geçirip 120.000 kişilik bir ordu toplamıştır (Cüzcânî, 1342, s. 400; Esterabâdî, 1387, s. 131 Hoca Nizâmüddîn Ahmed, 1913, s. 39). Buna mukabil meydana gelecek büyük savaş öncesinde Hintliler 150 racanın katılımı ile 300 fille takviyeli yaklaşık 300.000 kişilik ordu sayısına ulaşmıştır. Yani Hint ordusu sadece Çavhanlardan ibaret değildir. Taraflar Tarain'de karşı karşıya geldiğinde Muizzüddîn Muhammed savaş seçeneğine gitmeden önce adamlarından Kıvâmü'l-Mülk Rüküddîn Hamza'yı Prithviraj'a elçi olarak göndermiş ve ona İslâm dinini kabul edip daha önce Müslümanlara ait olan yerleri geri vermesini teklif etmiştir. Prithviraj cevaben yazmış olduğu mektupta sultana bir önceki yıl yaşananları hatırlattıktan sonra kendisine geri dönmesi için bir şans verdiğini, eğer dönmeyecekse hırsına yenik düşmüş Gurlu askerleri ile çarpışmak için tanrılarına yemin ettiklerini belirtmiştir. Sultan Muizzüddîn Muhammed ise bu topraklara kardeşinin emri ile geldiğini, onun emri olmadan geri dönmeyeceğini, ancak Teberhinde, Peşaver ve Multan'ın kendilerine verilmesi; geri kalan Hint şehirlerinin Hintlilerde kalması koşuluyla savaşmaktan vazgeçeceğini bildirmiştir. Bu teklifin de Prithviraj tarafından reddedilmesi sonucunda taraflar savaş hazırlığına başlamıştır (Esterabadi, 1387, s. 22). Sonraki günün şafağında Gurlu ordusu aniden saldırıya geçmiştir. Savaş ikinci vaktine kadar devam etmiş, Hint ordusu ağır bir hezimete uğratılmıştır. Racalardan bir kaçı öldürülürken Prithviraj her ne kadar canını kurtarmak için savaş alanından kaçsa da Sarsuti Nehri kenarında tutsak edilmiştir. Kısa bir süre sonra o da öldürülmüştür (Öntürk, 2023). Savaş sonucunda Gurluların eline büyük miktarda ganimet ve çok sayıda esir geçmiştir. Sultan Muizzüddîn Çavhanların başına kendisine tabi olmak koşulu ile Prithviraj'ın oğlu Kuleh'i

atadıktan sonra muzaffer bir şekilde Gazne'ye döndü (İbnü'l-Esîr, 1987, s. 152; Hândmîr, 1333, s. 607; Fasihî, 1384, s. 747; Badâunî, 1986, s. 70; Öntürk, 2023).

Görüldüğü üzere Prithviraj Çavhan'ın esir edilip Gazne'ye getirilmesi, acımasız bir şekilde gözlerinin oyulması ve aslanlarla savaştırılması gibi bir durum söz konusu değildir. Bundan daha da önemlisi Sultan Muizzüddîn'in Prithviraj tarafından öldürüldüğü sahnedir ki bu olay da tamamen tahrifattan ibarettir. Nitekim Muizzüddîn Muhammed 1206 yılında düzenlemiş olduğu bir Hint seferinden geri dönerken yirmi Gokhar kabilesi mensubu suikastçı tarafından çadırında dinlendiği bir vakitte öldürülecektir.

Tartışma ve Sonuç

Tarihî olayların bir sinema ya da dizi aracılığıyla toplumlara aktarılması konusunda ilgili olaya dair ana kaynak kullanımı son derece kritik bir öneme sahiptir. Zira son zamanlarda teknolojinin yaygın bir şekilde kullanılması ve kullanıcı kitle tarafından kayıtsız şartsız kabul görmesi, beraberinde birçok tehlike getirmektedir. Tarihî sinema filmlerinde kurguyu korumak adına, ancak gerçek tarihin aksine olan bazı sahneler görmezden gelinebilse bile bazen bilinçli ya da bilinçsiz yapılan hatalar olayları büyük oranda gerçeklikten koparmaktadır. 2022 Bollywood yapımı olan Samrat Prithviraj adlı film bu durumun en açık örneklerinden birisidir.

Filmin başından sonuna bir İslâm devletinin hükümdarı olan Muizzüddîn Muhammed b. Bahâeddin Sâm Hint topraklarına akınlar düzenleyen merhametsiz bir yağmacı olarak tasvir edilmiştir. Buna karşın Çavhan devleti tahtında bulunan Raca Prithviraj son derece cömert, düşmanına saygı duyan, esir almasına rağmen onu serbest bırakan, hiçbir şekilde işkence etmeyen bir kral olarak gösterilmiştir. Filmin oyuncu tipllemesinde bile büyük bir tarafsızlığın olduğu dikkat çekmektedir. Örneğin Prithviraj yakışıklı, güler yüzlü, şefkatli bir surette izleyici karşısına çıkarılırken düşmanı olan Muizzüddîn Muhammed tam aksine çirkin, bed suratlı ve hiç gülmeyen birisi olarak gösterilmiştir. Bu ayrım çalışmada bahsedildiği gibi gerçekte olmamasına rağmen sultanın kardeşi olarak gösterilen Mîr Hüseyin'de de tezahür etmiş, o da bütün güzel insani özelliklerle sergilenmiştir.

İster Sultan Muizzüddîn Muhammed, ister kendisinden iki yüz yıl önce Hindistan seferlerini gerçekleştiren Gazneli Sultan Mahmûd olsun Müslüman hükümdarların önceliği İslâm dinini bölgede hâkim kılmaktır. Ancak bahse konu sinema filmi İslâmiyet'in cihâd politikasına hiçbir şekilde değinmeden Sultan Muizzüddîn Muhammed'i Hindistan'ı zenginlik ve köle kaynağı olarak gören bir hükümdar olarak tasvir etmiştir. Bu yaklaşımla esasında İslâmiyet yanlış bir şekilde tanıtılmıştır.

Filmde aktarılan çoğu tarihî hadisenin de gerçekte yakından uzaktan alakası yoktur. Gurlular ile Çavhanlar arasında meydana gelen savaşlara Sultan Muizzüddîn Muhammed'in kardeşi Mîr Hüseyin'in sebep olması, sultanın birinci Tarain savaşında esir edilip Prithviraj tarafından kendisine merhamet edilerek serbest bırakılması, ikinci Tarain savaşında Prithviraj'ın esir edildikten sonra yoğun işkencelere maruz kalması ve nihayet savaşamayacak durumda da olsa Sultan Muizzüddîn Muhammed'i öldürmeyi başarması gibi filmde aktarılan sahnelerin tamamı gerçek dışıdır.

Samrat Prithviraj'da zaman zaman Ortaçağ Hint hânedanlarından Tomaralar ve Ghadavalalar gibi devletlerin siyasi durumlarına; bazı Hint inanışlarına yer verilmiştir. İlginç olan ise Hint iç hadiselerine dair aktarılan bilgilerde kaynaklardan elde edilen çıkarımlarla herhangi bir tahrifatın olmamasıdır. Bu durum İslâmiyet'in ve Müslüman devletlerin küçük düşürülmesi adına bilinçli bir tahrifatın yapıldığı tezini güçlendirmektedir.

Beyan ve Açıklamalar

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Birinci yazar %100

2. Çıkar çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

3. Etik Raporu: Araştırmada herhangi bir canlıya ait veri kullanılmadığından dolayı etik kurul onayı gerekmemektedir.

4. Araştırmanın Modeli: Araştırma makalesidir. Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak tarama modeli kullanılmıştır. Konuya yönelik ana kaynak ve araştırma eserler kronolojik olarak taranmış ve kritiğe tabi tutularak sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

5. Bilgilendirme: Makale bağımsız araştırma makalesidir. Herhangi bir tez, ya da sempozyumdan üretilmemiş olup daha önce yayımlanmak üzere herhangi bir dergiye verilmemiştir.

References

- Bayur, Y.H. (1987). *History of India*. 1. Türk Tarih Kurumu Yayınları (Publications of the Turkish Historical Society).
- Bhandari, S. (t.y.). *History of Malva*. 1. History Publishing House.
- Sarda, B.-D. B. H. (1941). *Ajmer: historical and descriptive*. Fine Art Printing Press.
- Chandra, S. (2014). *History of medieval India (800-1700)*. Orient Blackswan.
- Cüzcanî, Ebû Amr Minhâcüddîn Osmân b. Sirâciddîn Muhammed. (1342). *Tabakât-ı Nâsirî*. 1. A. Habibî. (Tash.), Encümen-i Târîh-i Afganistan.
- Dhondiyal, B. N. (1966). *Rajasthan district gazetteers –Ajmer-*. Jaipur.
- Durak, N. (2000). *Expeditions to India from the north*. Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları (Publications of the Eurasian Center for Strategic Studies).
- Badâunî, Abdu'l-Kadir İbn Mülûk Şah. (1986). *Müntehâbü't-tevârih*. George S.- A. Ranking. (Terc.), Renaissance Publishing House.
- Esterabâdî, Muhammed Kasım Hinduşah. (1387). *Târîh-i Firişte*, Muhammed Rıza Nasirî. (Musahhih), Merkez Tahkikat Râyâne-i Kâime.
- Fasih Hâfî, Ahmed b. Muhammed. (1384). *Mücmel-i Fasihî*. 2. M. N. Nasrabâdî. (Tash.), Esâtir.
- Haig, W. (1958). Mu'izz'ud'din Muhammed Bin Sam of Ghur and the earlier slave kings of Delhi., *The Cambridge History of India*. III. Delhi, 38-73.
- Hândmîr, Gıyâsüddîn Hândmîr b. Hâce Hümâmüddîn Muhammed b. Hâce Celâlüddîn Muhammed. (1333). *Târîhu habibü's-siyer fî ahbâr-ı efrâd-ı beşer*. 2. Kitabhâne-i Hayyâm.
- Hoca Nizâmüddin Ahmed. (1913). *Tabakât-ı ekberî*. B. De (Trans.), Kalküta.
- Prasad, I. (1931). *A short History of Muslim Rule in India From the Conquest of Islam To the Death of Aurangzeb*. Indian Press.
- İbnü'l-Esîr, Ebû'l-Hasan İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî. (2019). *el-Kâmil fî't-Târih*. 9. A. Özeydin. (Trans.), Ravza Yayınları (Ravza Publications).
- İbnü'l-Esîr, Ebû'l-Hasan İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî. (1987). *el-Kâmil fî't-Târih*. 11. A. Özeydin. (Trans.), Bahar Yayınları (Bahar Publications).
- Kulkarni, C. (1966). *Ancient Indian history & culture*. Karnatak Publishing House.
- Kulke, H. & Dietmar, R. (2003). *A history of India*. Taylor & Francis Group.
- Mîrhând, Seyyid Hamîdüddîn Muhammed b. Burhânüddîn Hâvendşâh b. Kemâlüddîn. (1338). *Ravzatü's-safâ fî sîreti'l-enbiyâ ve'l-mülûk ve'l-hulefâ*. 4. A. Zeryab (Neşr.), İntişârât-ı İlmî.
- Nateson, M. S. (2000). *Pre-Mussalman India*, Madras.

Öntürk, V. (2020). The Indian campaigns of the Ghurid Sultan Muizzeddin Muhammed b. Bâhâeddin Sâm. *Apjir*, 4/2. 119-144.

Öntürk, V. (2020). *The political history of the Ghurid Dynasty*. Unpublished Doctoral Thesis. Van Yüzüncü Yıl University Social Sciences Institute.

Öntürk, V. (2023). Prithviraj Chavhan, an epic hero in medieval India. *AÜSBD*. 23/2. 423-436.

Prasad, I. (1927). *History of medieval India*. Indian Press.

Sharma, D. (1959). *Early Chauhan dynasties*. S. Chan & Co.

Shukla, D. C. (1978). *Early history of Rajasthan*. Bharatiya Vidya Prakashan.

Singh, M. (2019). Historical coin of Prithviraj Chauhan. Indian Numismatic Research Group, n. Page. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/43122371/Historical_Coin_of_Prithviraj_Chauhan

Smith, V. A. (1908). *History of India from 600 B.C. to the Mohammadan conquest*. Clarendon Press.

Smith, V. A. (1920). Ancient and Hindu India being part I of the Oxford history of India. Clarendon Press.

Somani, R. V. (1981). *Prithviraj Chauhan and his times*. Gangapur.

Şencan, H. (2022). *De'bakam Adam's words*. Fesleğin Ömrü Yayınları (Basil's Life Publications).

Tod, J. (1920). *Annals and antiquities of Rajasthan or the central and western Rajput states of India*. 1. Oxford University Press.

Tripathi, R. (1942). *History of Ancient India*. Motilal Banarsidas.